1V Opiniepanel Rapport

LHBTI-ACCEPTATIE EN PRIDE

31 juli 2020

Auteur: Lotte Kamphuis

Samenvatting

Helft LHBTI+'ers: onvoldoende aandacht voor acceptatie nu Pride-evenementen wegvallen door coronavirus

De helft (47 procent) van de LHBTI+'ers heeft het gevoel dat er dit jaar onvoldoende aandacht is voor de acceptatie van hun gemeenschap nu veel Pride-evenementen zijn afgelast.

Dat blijkt uit onderzoek van EenVandaag onder 3.500 LHBTI+'ers in aanloop naar Pride Amsterdam. Vanwege de uitbraak van het coronavirus kunnen Pride-evenementen door heel het land niet of slechts in aangepaste vorm doorgaan. Zo vindt de 'corona-editie' van Pride Amsterdam dit jaar vooral online plaats.

Corona-editie
Volgens de deelnemers aan het onderzoek is er door het afgelasten van Pride-evenementen minder zichtbaarheid voor de LHBTI-gemeenschap in het publieke leven: *"En dat is juist belangrijk op weg naar maatschappelijke acceptatie"*, schrijft een deelnemer.

Iemand anders zegt: *"De gevestigde momenten waarop er normaal gesproken stil wordt gestaan bij de acceptatie van de community zijn door de coronacrisis weggevallen. Weinig niet-LHBTI'ers zullen van de alternatieve activiteiten weten, terwijl het belangrijk is om de bewustwording bij iedereen levend te houden."*

'Aandacht belangrijk, corona of niet'
Volgens een derde (34 procent) is er dit jaar wel voldoende aandacht voor de acceptatie van LHBTI+'ers in Nederland. *"Het hangt lang niet alleen af van Pride-evenementen. In de media en online wordt er regelmatig over gesproken"*, zegt iemand.

Een andere deelnemer: *"Er zijn misschien geen grote feestelijke evenementen, maar ik vind het juist goed dat de alternatieve activiteiten dit jaar meer focussen op de strijd om gelijke rechten en acceptatie. Zo is de Pride ooit ontstaan. Die aandacht blijft belangrijk, corona of niet."*

Werk aan de winkel
De meeste LHBTI+'ers in het onderzoek (62 procent) vinden dat het over het algemeen goed gesteld is met de acceptatie van hun gemeenschap in Nederland. Wel zien velen ruimte voor verbetering. Volgens hen is ons land vooral op papier LHBTI-vriendelijk, maar lopen velen tegen een samenleving aan die niet altijd even tolerant is.

"Acceptatie gaat veel verder dan het homohuwelijk of je geslacht kunnen aanpassen in je paspoort. Er worden nog regelmatig LHBTI'ers gediscrimineerd, gepest of mishandeld. En zolang 'homo' nog een scheldwoord is, zijn we er nog niet", stelt een deelnemer.

Gedrag aanpassen
Net als in het onderzoek vorig jaar zijn er veel LHBTI+-deelnemers die hun gedrag aanpassen om negatieve reacties over seksuele oriëntatie, genderidentiteit of geslachtskenmerken te voorkomen. De helft (52 procent) geeft aan dat het afgelopen jaar te hebben gedaan.

Zo schrijven sommigen dat ze terughoudend zijn in het tonen van affectie naar hun partner toe: *"We lopen weinig hand in hand en kijken om ons heen voor we een kus geven, omdat we vaak opmerkingen naar ons hoofd geslingerd krijgen."*

Ook zijn er deelnemers die zich bewust anders kleden dan ze zouden willen: *"Als ik me 'vrouwelijk' kleed, word ik nageroepen of uitgescholden op straat. Dat is enorm vernederend en vermijd ik liever. Dus ik laat soms bepaalde kledingstukken in de kast hangen."*

Negatief gedrag
Vier op de tien LHBTI+-deelnemers in het onderzoek (40 procent) hadden het afgelopen jaar te maken met negatief gedrag vanwege hun seksuele oriëntatie, genderidentiteit of geslachtskenmerken. Volgens deze groep ging het vooral over vervelende opmerkingen of grappen (78 procent), maar ook uitgescholden of nageroepen worden (51 procent). Een aantal werd ook slachtoffer van bedreiging of geweld.

Het percentage ligt gelijk aan een jaar geleden. Toen gaf 37 procent aan te maken te hebben gehad met negatief gedrag.

Grootste groep positief over acceptatie LHBTI's

Hoe vind je dat het over het algemeen gesteld is met de acceptatie van lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en intersekse personen (LHBTI's) in Nederland?

	Hele panel	LHBTI+ deelnemers
Goed	67%	62%
Niet goed	28%	35%
Weet niet / geen mening	5%	3%

Open antwoord: Waarom is het wat jou betreft goed of slecht gesteld?
De grootste groep deelnemers vindt dat het over het algemeen goed gesteld is met de acceptatie van LHBTI's in Nederland. Ze benoemen vooral dat Nederland een vrij land is en dat de gelijkheid van mensen bij wet goed is geregeld. Desondanks vindt een deel dat er ook verbeterpunten zijn.
Deelnemers die vinden dat het niet goed gesteld is met de acceptatie, waaronder een derde van de LHBTI+ respondenten, schrijven vooral dat wettelijke acceptatie niet hetzelfde is als maatschappelijke acceptatie. Volgens hen zijn er in Nederland bevolkingsgroepen die moeite hebben met LHBTI's, bijvoorbeeld op grond van hun geloof. Daarnaast benoemen sommige deelnemers dat negatieve uitingen en zelfs geweld tegen LHBTI+'ers nog steeds voorkomen in Nederland.

Hieronder een willekeurige selectie van de open antwoorden:

"Als ik de situatie vergelijk met bijvoorbeeld 40 jaar geleden, zijn we goed vooruit gegaan."

"Iedereen kan hier zijn wie je wilt zijn. Dat is niet vanzelfsprekend in de wereld."

"Ik ben zelf transgender en over het algemeen vind ik Nederland redelijk tolerant. En ben ik in de gelegenheid om open te zijn."

"De acceptatie is groot. Zeker in vergelijking met andere landen. Maar zelfs vandaag de dag zijn intolerante meningen ook makkelijk te vinden."

"Acceptatie is grotendeels tolerantie. Er is nog steeds geweld tegen LHBTI's. 'Homo' wordt nog als scheldwoord gezien en het gebruik ervan wordt in het algemeen niet tegengesproken. En jongeren vinden het nog steeds moeilijk om uit de kast te komen."

"De acceptatie is nog steeds oppervlakkig. Je mag LHBTI zijn, als je maar gewoon doet."

"Er worden nog regelmatig LHBTI's gediscrimineerd, gepest of mishandelt. Ook zijn er nog groepen waarin het niet wordt geaccepteerd of veroordeeld. Sommige gemeenschappen denken het zelfs te kunnen genezen. Dat zou niet moeten als het normaal geaccepteerd zou zijn. Er is nog een hoop te winnen."

LHBTI-acceptatie

Stelling: 'Nederland is op het punt van LHBTI+ acceptatie een voortrekker in de wereld.'

	Hele panel	LHBTI+ deelnemers
Eens	51%	48%
Oneens	22%	37%
Weet niet / geen mening	27%	15%

Open antwoord: Waarom vind je van wel of niet?
Veel deelnemers benoemen dat Nederland een voortrekker was toen het als eerste land in de wereld het homohuwelijk legaliseerde. Ook zijn er mensen die vinden dat Nederland sindsdien nog steeds een gidsland is, vooral op het gebied van wetgeving en vanwege de progressieve houding van Nederlanders. Daarentegen zijn er ook deelnemers die aangeven dat Nederland geen voortrekker (meer) is, omdat ze het gevoel hebben dat de acceptatie in Nederland stagneert, dat lang niet alle burgers tolerant zijn en dat er andere landen zijn die het beter doen op het gebied van LHBTI-emancipatie.

Hieronder een willekeurige selectie van de open antwoorden:

"Als je kijkt hoe het er in sommige landen aan toe gaat dan denk ik dat Nederland een van de beste landen op de wereld is om LHBTI'er te zijn."

"Als eerste land ter wereld het homohuwelijk ingevoerd, de mogelijkheid om te adopteren, de Pride en canal parade, verbod discriminatie op de arbeidsmarkt en zo is er een lange lijst van wat kan in dit land."

"Ik denk dat we op wereldniveau heel ruimdenkend zijn, maar er zijn landen die meer doen aan de emancipatie en de actieve bescherming van de LHBTI-gemeenschap."

"Vergeleken met de rest van de wereld, ja. Maar er is nog heel erg veel terrein te winnen. Er worden nog steeds mensen in elkaar geslagen, aangerand, vervelend nageroepen, of maken andere vormen van intimidatie mee."

"Nederland was een voortrekker. Tegenwoordig staan andere landen meer aan het voortouw als het gaat om LHBTI-acceptatie. Iets met de wet op de remmende voorsprong…"

"Met het homohuwelijk was het ooit zo, maar op dit moment ontbreekt er een goede wetgeving voor regenbooggezinnen en wordt er op school te weinig aandacht besteed aan de verschillende vormen van liefde, seksualiteit en lichamen die voorkomen."

In het openbaar

Helft LHBTI+'ers mijdt hand in hand lopen

'In Nederland is het een probleem om in het openbaar je geaardheid te laten zien.'

	Hele panel	LHBTI+ deelnemers
Eens	40%	59%
Oneens	48%	32%
Weet niet / geen mening	12%	9%

'Ik voel me in Nederland vrij om hand in hand over straat te lopen met mijn partner.'

	Hele panel	LHBTI+ deelnemers
Eens	71%	41%
Oneens	20%	49%
Weet niet / geen mening	9%	10%

'Ik voel me in Nederland vrij om mijn partner op straat een kus op de mond te geven.'

	Hele panel	LHBTI+ deelnemers
Eens	63%	35%
Oneens	26%	54%
Weet niet / geen mening	11%	11%

'Een man en een vrouw die elkaar in het openbaar een kus op de mond geven vind ik aanstootgevend.'

	Niet LHBTI+	LHBTI+ deelnemers
Eens	9%	9%
Oneens	88%	86%
Weet niet / geen mening	3%	5%

'Twee mannen die elkaar in het openbaar een kus op de mond geven vind ik aanstootgevend.'

	Niet LHBTI+	LHBTI+ deelnemers
Eens	23%	11%
Oneens	71%	86%
Weet niet / geen mening	6%	3%

'Twee vrouwen die elkaar in het openbaar een kus op de mond geven vind ik aanstootgevend.'

	Niet LHBTI+	LHBTI+ deelnemers
Eens	17%	10%
Oneens	78%	86%
Weet niet / geen mening	5%	4%

Pride

'Zichtbaarheid is belangrijk'

Hoe belangrijk vind je het over het algemeen dat er Pride-evenementen in Nederland worden gehouden?

	Niet LHBTI+	LHBTI+ deelnemers
Belangrijk	43%	74%
Niet belangrijk	54%	26%
Weet niet / geen mening	3%	-

Heb je het gevoel dat er dit jaar voldoende of onvoldoende aandacht is voor de acceptatie van LHBTI+'ers in Nederland nu Pride-evenementen zijn afgelast?

	Niet LHBTI+	LHBTI+ deelnemers
Voldoende	48%	34%
Onvoldoende	20%	47%
Weet niet / geen mening	32%	19%

Open antwoord: Waarom vind je dat?
Deelnemers die vinden dat er voldoende aandacht is, schrijven vooral dat er op verschillende momenten door het jaar heen in de media aandacht is voor de acceptatie van de LHBTI-gemeenschap. Daarnaast is er een groep die vindt dat sommige Pride-evenementen, zoals de Canal Parade, niet altijd een positieve bijdrage leveren aan de acceptatie van LHBTI+'ers.
Deelnemers die vinden dat er onvoldoende aandacht is dit jaar, stellen dat LHBTI+'ers door het afgelasten van Pride-evenementen minder zichtbaar zijn in de samenleving. Ook missen ze activiteiten waarbij er aandacht wordt gevraagd voor gelijkheid en acceptatie.

Hieronder een willekeurige selectie van de open antwoorden:

"De gevestigde momenten waarop er normaal gesproken stil wordt gestaan bij de acceptatie van de community zijn door de coronacrisis weggevallen. Weinig niet-LHBT'ers zullen van de alternatieve activiteiten weten, terwijl het belangrijk is om de bewustwording bij iedereen levend te houden."

"De LHBTI-gemeenschap is daardoor minder zichtbaar. Zichtbaarheid is juist belangrijk op weg naar maatschappelijke acceptatie."

"Er is genoeg aandacht voor in de media en online. De activiteiten zijn wat minder, maar dat is tijdelijk."

"Aandacht en acceptatie hangt niet alleen af van Pride-evenementen."

"De Pride-evenementen zorgen in mijn ogen juist voor een stereotype en stigmatiserende beeldvorming. Het is niet representatief voor de hele gemeenschap en heeft soms een negatief effect."

"Ik ben zelf homo, maar heb me nooit aangetrokken gevoeld tot de Pride. Ik wil als normaal gezien worden, terwijl de Pride-evenementen juist nadruk leggen op de verschillen."

Pride

Symbolische actie
De organisatie van Pride Amsterdam roept iedereen op om tijdens de Pride-periode de regenboogvlag uit te hangen. Hiermee willen ze de zichtbaarheid van de LHBTI+ gemeenschap vergroten en aandacht vragen voor gelijkheid en acceptatie.

Wat vind jij van de oproep om de regenboogvlag uit te hangen?

	Hele panel	LHBTI+ deelnemers
Een goed idee	49%	66%
Een slecht idee	23%	14%
Weet niet / geen mening	28%	20%

Open antwoord: Waarom?
De grootste groep vindt de oproep om de regenboogvlag op te hangen een goed idee, om hiermee de zichtbaarheid van de LHBTI-gemeenschap te vergroten en aandacht te vragen voor gelijkheid. Toch wil dat niet zeggen dat ze zelf de vlag uithangen. Velen schrijven dat ze geen regenboogvlag hebben, sowieso nooit een vlag uithangen, dat ze de vlag niet willen uithangen omdat ze niet tot de LHBTI-gemeenschap behoren of dat ze bang zijn dat de regenboogvlag een negatieve reactie in de buurt uitlokt. Ook zijn sommige deelnemers tegenstander van de regenboogvlag uit religieuze overtuiging.

Hieronder een willekeurige selectie van de open antwoorden:

"Aandacht voor acceptatie is een prima plan en de vlag uithangen is een middel."

"De regenboogvlag uithangen is een vriendelijke manier om aandacht te vragen voor gelijkheid en acceptatie. Daar kan niemand tegen zijn."

"Aandacht is goed, maar ik heb geen enkele vlag in huis."

"Het is een mooie manier om te laten zien dat je de gemeenschap steunt, maar ik twijfel of ik er eentje ophang. Omdat ik zelf LHBTI'er ben en bang ben voor negatieve reacties uit de wijk waar ik woon."

"Volgens mij wordt het ophangen van de regenboogvlag niet gezien als een gebaar van solidariteit, maar als een teken dat je zelf tot de LHBTI-gemeenschap behoort."

"Het is een beetje symboolpolitiek. Acceptatie zit 'm niet in een vlag, maar in begrip."

"Ik hang uit principe nooit een vlag op."

"De regenboog staat voor mij symbool voor iets heel anders, dus vandaar."

Helft paste gedrag aan tegen negatieve reacties

De volgende vragen zijn gesteld aan deelnemers die behoren tot de LHBTI+ gemeenschap.
Zijn er situaties waarin je het afgelopen jaar je gedrag hebt aangepast om negatieve reacties over je seksuele oriëntatie, genderidentiteit of geslachtskenmerken te voorkomen?
Je kunt meerdere antwoorden aankruisen

Ja, in het openbaar	39%
Ja, op het werk	22%
Ja, op de sportclub/-vereniging	6%
Ja, in privésituaties	17%
Ja, tijdens het uitgaan	16%
Ja, ergens anders	5%
Nee	48%

Open antwoord: Heb je voorbeelden op welke manier en waar je je gedrag hebt aanpast?
De helft (52 procent) geeft aan het afgelopen jaar hun gedrag aan te hebben gepast om negatieve reacties te voorkomen. Het gaat bijvoorbeeld over het terughoudend zijn in het tonen van affectie naar hun partner in het openbaar, verbergen dat ze op mensen van hetzelfde geslacht vallen, terughoudend zijn in het praten over hun genderidentiteit of bewust andere kleding dragen dan ze zouden willen. 48 procent van de LHBTI+ deelnemers pasten hun gedrag niet aan.

Hieronder een willekeurige selectie van de open antwoorden:

"Je bent altijd een beetje op je hoede wanneer je in het openbaar bent. Soms laat je elkaars hand los en soms loop je een beetje verder van je partner af."

"Met mijn vriend loop ik bewust niet hand in hand, hoewel ik dat soms wel wil. Als ik hem 'spontaan' een kus wil geven, kijk ik of de omgeving veilig is."

"Op straat en tijdens het uitgaan houd ik me in met het tonen van affectie richting mijn vriendin, vanwege de reacties die het uitlokt."

"Ik heb veel gelovige collega's. De mentaliteit is don't ask, don't tell."

"Ik ben een transgender man, maar wil niet dat mensen dit weten. Omdat ik weet dat men me dan minder als man gaat zien. Eigenlijk let ik 24 uur per dag op mijn gedrag zodat mensen me niet als minder mannelijk zien."

"Als ik me 'vrouwelijk' kleed, word ik nageroepen of uitgescholden op straat. Dat is enorm vernederend en vermijd ik liever. Dus ik laat soms bepaalde kledingstukken in de kast hangen."

"Nee, waarom zou ik? Ik ga me niet anders gedragen dan wie ik ben, omdat anderen daar mogelijk een probleem mee hebben. Dat is hun probleem. Door 't niet te doen vind ik juist dat je bijdraagt aan de instandhouding van het gegeven dat affectie in het openbaar en volledig jezelf mogen zijn nog steeds niet volledig geaccepteerd is."

"Nee, ik ben ik. Als je het niet weet dan ben ik gewoon een vrouw. Geen aanpassingen waar dan ook."

"Ik heb me nooit aangepast. Ik ben wie ik ben."

Negatief gedrag

4 op 10 maakten negatief gedrag mee

Heb je in het afgelopen jaar wel eens negatief gedrag meegemaakt alleen vanwege je seksuele oriëntatie, genderidentiteit of geslachtskenmerken?

Ja, ik heb negatief gedrag meegemaakt	40%
Nee, ik heb geen negatief gedrag meegemaakt	56%
Weet niet / geen mening	4%

Open antwoord: Wat heb je meegemaakt?
Deelnemers die negatief gedrag hebben meegemaakt, geven aan dat het vooral ging over vervelende opmerkingen of grappen, uitschelden of nageroepen worden. Sommigen schrijven dat ze te maken kregen met bedreigingen, bespugen of zelfs geslagen/geschopt worden.

Het negatieve gedrag werd vooral ervaren in het openbaar en in mindere mate in privé-situaties en op het werk.

Hieronder een willekeurige selectie van de open antwoorden:

"Het lijkt wel onmogelijk om met mijn man hand in hand te lopen zonder opmerkingen, gesis of zelfs gespuug te moeten incasseren."

"Er reed een auto met wat jonge gasten langs die het raam open deden en 'homo' naar me riepen."

"Toen ik affectie toonde naar mijn partner tijdens het uitgaan, zijn we uitgelachen, maar er werden ook seksueel grensoverschrijdend opmerkingen en vragen gesteld. Dat gaf mij een enorm onveilig gevoel."

"Nageroepen, uitgescholden, uitgelachen. Daar lig ik toch wakker van."

"Schelden, spugen, schoppen, dreigen. Ruit is ingeslagen. Auto bekrast. Hoeveel meer wil je?"

"Ik ben in elkaar geslagen. En mijn huis was beklad met 'homo' en 'gay'."

EenVandaag Opiniepanel

Over dit onderzoek

Aan het onderzoek, gehouden van 6 tot en met 16 juli 2020, deden 27.446 leden van het EenVandaag Opiniepanel mee, waaronder 3.657 LHBTI+ personen. Het onderzoek is na weging representatief voor zes variabelen. Namelijk: leeftijd, geslacht, opleiding, stemgedrag, spreiding over het land en burgerlijke stand.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Lotte Kamphuis: lotte.kamphuis@eenvandaag.nl.

Over het EenVandaag Opiniepanel
Het EenVandaag Opiniepanel bestaat uit ruim 55.000 mensen. Zij beantwoorden vragenlijsten op basis van een online onderzoek. De uitslag van de peilingen onder het EenVandaag Opiniepanel zijn na weging representatief voor zes variabelen, namelijk leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2017. Panelleden krijgen ongeveer één keer per week een uitnodiging om aan een peiling mee te doen. Op de meeste onderzoeken respondeert 60 tot 70 procent van de panelleden.

De resultaten van het EenVandaag Opiniepanel worden gepresenteerd door Gijs Rademaker en Joyce Boverhuis in EenVandaag (ma-za 18:15 uur, NPO1)

1V